

מראי מקומות- זכחים ע"ט

לשם, דאמרי' רואין לחומרא (כיון דבריייתא
זו גופא מצינו דר"י ס"ל רואין, א"כ ע"כ
בריייתא דידן הוא מ"ד רואין).

(ב) **דמדינא סגי להו בכל דהו- הק' הרש"ש, א',**
כיון דגבו טמא, הרי הדין הוא דממילא המי
חטאת נפסלו, וא"כ למה חייס על המי חטאת
שבתוכן, הרי בלא"ה נפסלו [וק' לדחות שהוא אינו
יודע הדין]. ועוד, כיון דהמי חטאת נפסלו, שוב
המי חטאת מטמא הכלי, וא"כ ממילא גם
תוכו נטמא, והניח בקו'.

(ג) **כשם שאין מצות מבטלות זו את זו, כך אין**
איסורין מבטלין זו את זו- ע' בקרית ספר
(פסוהמ"ק פרק י"ח), דכ' "וכיון דמצוות
מבטלות זו את זו, דכולהו הוו מין א', הכי
נמי באיסורין, ולהכי חייב".

(ד) **מאן שמעת לי' דאמר אין מצות מבטלות זו**
את זו, הלל היא וכו'- הק' תוס' בפסחים (קטו.
ד"ה אלא אמר), מהכ"ת דס"ל להלל דמצוות
אין מבטלות זו את זו, דלמא שאני הכא, דגלי
קרא, ועוד, הא לכאור' לרבנן נמי נראה דאין
מבטלות, שהרי לרבנן ג"כ יצא אם כורכן.
ותי' דכיון דס"ל להלל דלכתחלה יש לו
לכרוך, אלמא דבעלמא ס"ל דאין מצוות
מבטלות זו את זו, דאם היו מבטלות, א"כ הי'
איצטריך קרא להתיר לכרוך ולומר דהכא לא
מבטלי. וא"כ, לפי רבנן דמוקי קרא לדיעבד,
אלמא דבעלמא ס"ל דמצוות מבטלות זו את זו,
ושאני הכא דגלי קרא דמותר. וע"ע בשפת
אמת כאן דתי' באופנים אחרים, א', דנניח
דיהי' יוצא דין אכילת פסח ומרור מדגלי קרא,
אבל אם אמרי' דמצוות מבטלות זו את זו,
מהכ"ת דיוצא דין בערב תאכלו מצות,
דמצוה לדורות הוא אפי' בלא מצות על מצות
ומרורים, ולכן ע"כ ס"ל דאין מצוות מבטלות
זאת זו. ב', דמצינו ד"על" היינו בסמוך, וא"כ
אם הי' אוכלם תיכף זאת זו, הי' ג"כ מקיים
על מצות ומרורים.

(ה) **אמרו עליו על הלל הזקן שהי' כורכן בבת**
אחת ואוכלן וכו'- פרש"י, ולא אתי טעם

(א) **לא קשיא, הא ידי' הא דרבי' - פרש"י, הא**
דתנן לעיל רואין אותו וכו' הוא שי' ר"ג רבו
של ר"י, דס"ל דמין במינו לא בטל, וכשם
שמחמיר לענין ביטול לומר דמין במינו לא
בטל, כמו כן אמרי' דאפי' היכא דמראיהן
שוין, כגון יין לבן במים, רואין אותו כאילו
הוא אדום, ולא סגי' לי' ברובא. וע' בתוס'
דתמה על רש"י, מה ענין רואין דהוי המי
רגלים כמים כמו הרואין דסוגיין. ועוד הק',
למה לא הק' הגמ' סתירה בהבריייתא מיני'
ובי', וביאר החק נתן, דהיינו דברישא אמרי'
רואין (דהיינו לשי' רש"י דמה דאמרי' דרואין
מי רגלים כמים הוי דומה למה דאמרי'
דרואין יין לבן כמין אדום), א"כ בסיפא, לענין
מי חטאת, דאמרי' דאין שייך בהו השקה,
א"כ לימא רואין, וממילא לא יועיל רוב
לחודי', ויהי' צריך להיות כ"כ מים, דאפי' אם
הי' המי חטאת יין אדום, יהי' עדיין מראה
שלו מראה מים. ועוד הק', דלפי רש"י לא תי'
הגמ' הסתירה בהבריייתא גופא, דאם רבו הוא,
למה באמת לא אמרי' רואין במי חטאת. וע'
בקדשי דוד, דפי' דבהה"א של הגמ' סבר
דסברת ר' יהודה דמי רגלים הוא דין רואין,
וכיון דלא מצינו רואין אלא למ"ד דמין במינו
לא בטל, סבר הגמ' להק' סתירה. אבל
למסקנא, דאמרי' הא ידי' הא דרבי', ס"ל
להגמ' דבריייתא זו דמי רגלים ומי חטאת לא
ס"ל לדין רואין, ולכן במי חטאת אמרי'
דבטל ברוב, ומה דנקט ר' יהודה לשון רואין,
אי"ז רואין ממש, דבאמת אין צריך לדין
רואין לענין המי רגלים, ולישנא דרבו נקט.
ומה דהגמ' לא הק' מהבריייתא מיני' ובי',
ביאר הקדשי דוד דהי' ס"ל להגמ' דיהי' יכול
לדחות דלעולם לא אמרי' רואין בעלמא
להחמיר כ"כ לומר דלא תסגי' לי' ברוב, ורק
כאן אמרי' רואין במי רגלים, דבלא"ה הוי
באמת מין א', ולכן שפיר אמרי' בי' דרואין
כאילו הוא מים ממש, וזה לא יהי' סתירה
להסיפא דלא אמרי' רואין לענין מי חטאת.
אבל כיון דמצינו במקו"א דאיכא מ"ד
דאמרי' רואין כ"כ לחומרא לענין דלא אמרי'
ביטול ברוב, א"כ שפיר יכולין להק' סתירה
מבריייתא זו, דבמי חטאת לא אמרי' רואין,

במקדש, ושם הרי מדאורייתא חד בתרי בטל. ותי' או דמה דאמרי' דאינו גוזר, היינו רק גזירה מיוחדת דמקדש, אבל גזירה דכבר גוזרין בחולין, אז גוזרין אף במקדש. עוד תי', דאולי זהו שכיחא טפי, ולכן אף במקדש גזרי'.

(י) **ורואה אני את התחתונים מלמעלן כאילו הם מים- ע' בחזון איש (כ' (ב'), י', ד"ה ובס'),** שהביא מה שהק' תוס' לעיל (כו:) דלמה צריך לחזור וליתן כאן למ"ד שלא במקומו כמקומו, ותי' דכיון שנותן לשם מים לא חשיב זריקה. ופי' החזו"א, דאף דלשם חולין כשר, ומ"ש הכא דלא מהני, היינו משום דכיון שיש כאן דמים אחרים שמכוין להם, וזה הדם שאין מקומו כאן נגרר בע"כ, א"כ חשיב כמתעסק לדבר אחר, ולכן לא מהני, ושמע' מזה דמתעסק בזריקה פסול. אבל כ' שיש לדחות, דבאמת כאן אינו מתעסק אלא הוי כזורק לשם חולין, והא דלא חשיב זריקה, היינו משום דלא אמרי' סתמא לשמה אלא במקומו ממש, דהיכא דלא כהלכתו לא אמרי' דסתמא לשמה, ולכן שפיר צריך לחזור וליתן.

(יא) **ורואה אני את התחתונים מלמעלן- פרש"י,** דמה שיתן למעלה מעיקרא, היינו משום דמצוה להקדים עליונים לתחתונים. והק' הרש"ש, למה צריך לזה, הרי בלא"ה אתי שפיר טפי ליתן העליונים מעיקרא, משום דעתה כשיחזור ויתן למטה אין צריכין לומר דהוי כאילו הן מים, אלא דתעלה לו לשפיכת שיריים, משא"כ אם יקדים למטה יהי' צריך לומר גם שמה רואין. וביאר דמה דאמרי' דהוי מה ששפך למטה כשפיכת שיריים, אי"ז אליבא דהלכתא, דלהלכה צריך לשפוך השיריים על גבי האיציטבא, וא"כ שפיר פרש"י טעם זה דקיים לדינא.

(יב) **ואם לא נמלך ונתן, כשר- ע' בעולת שלמה** שהק' דלכא' כיון דלכתחלה צריך לישפך לאמה, א"כ למה אם נמלך ונתן כשר, לימא דהו"ל נראה ונדחה, ע"ש מש"כ לתרץ.

מרור ומבטל לי' לטעם מצה. והעיר הגרי"ז, הו"ל לרש"י לומר דמבטל לי' למצה, ומ"ש טעם דנקט. וביאר משום דכיון דטעם כעיקר, א"כ אפי' אם הי' מבטל המצה, אבל אם הי' עדיין טעמו כטעם מצה, א"כ היינו אמרי' דטעם כעיקר. עוד העיר הגרי"ז, מ"ש טעם מצה דנקט ולא טעם פסח, ובשלמא לשי' הרמב"ם (חמץ ומצה ח', ו') דהי' כורך מצה ומרור אתי שפיר, אבל רש"י נקט דהי' כורך פסח מצה ומרור, וא"כ הו"ל גם דמבטל טעם פסח, והניח בצ"ע.

(ו) **אבל לא נתן לתוכו מים, אפי' עשירי טמא- פ"י הלשם זבח (הובא בשלום רב),** דכיון דמין במינו לא בטל, א"כ אף דהמי רגלים פולטין מן החרס, מ"מ לא מהני, דאין בטלין במי רגלים טהורין, וממילא חוזרין ונבלעין. משא"כ היכא דפולטין לתוך המים, אז אמרי' דבטלין במים, וא"כ אין חוזרין ונבלעין.

(ז) **מאן שמעת לי' דאמר מין במינו לא בטיל, ר"י- כ' הקרן אורה** דיש להעיר מכאן על מש"כ הרמב"ם דמה דמי רגלי זב טמא הוא משום צחצוחי זיבה, א"כ אמאי קרי לי' מין במינו אם נתערב עם מי רגלים טהורים, ולכן כ' דודאי מוכח דהם עצמן טמאים, ולא משום תערובות. וע' בעולת שלמה דתי' ע"פ מש"כ תוס' בביצה, דהיכא דאי אפשר להיות א' בלי חבירו, אז נחשב מין במינו. וא"כ, י"ל דכיון דאי אפשר למי רגלים בלא צחצוחי זיבה, א"כ שם מי רגלים על הזיבה, וא"כ נמצא דבמי רגלים אחרים הו"ל מין במינו.

(ח) **אף הרוטבו במים טמא משום משקה פיה- הק' העולת שלמה,** מאי פריך מרוק, הא שאני רוק דלא בטל במים, וא"כ אפי' אם יוצא ע"י המים, חוזר ונבלע בהכלי. ותי' דדוקא רוק בעין לא בטל, משום דעב, אבל רוק שהוא נבלע בהבגד, אינו עב כ"כ, ולכן שפיר יתבטל במים.

(ט) **בגוזרין גזירה במקדש קא מיפלגי... ומר סבר לא גוזרין- הק' המראה כהן,** הא מצינו לעיל דאיברי בעל מום שנתערבו דס"ל לר"א דאין מקריבין לכתחלה, ורק אם כבר הקריב א' מן הראשים, ולמה, הרי ס"ל לר"א דאין גוזרין